

Ivani Stojiljković, novoizabranoj predsednici Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije.

Ekološki pokret Odžaka je još pre nekoliko godina smatrao da postoji bitna razlika između volonterskih (amaterskih) NVO i NVO koje imaju određeni broj zaposlenih, koje mi danas nazivamo „NVO preduzeća“. Razlika između ovih nevladinih organizacija je bila i tada evidentna, a danas je sve veća. Dešava se isti proces kao u liberalnom kapitalizmu: bogatiji su sve bogatiji, a siromašni sve siromašniji, odnosno primenjeno na NVO: „NVO preduzeća“ su sve jača, dok volonterske NVO polako i sigurno posustaju i sve veći broj se odjavljuje iz Regista udruženja.

Da li je problem što „NVO preduzeća“ jačaju?

Nije. Međutim, problem je što „NVO preduzeća“ sebi prisvajaju ulogu autentičnih predstavnika civilnog sektora u saradnji sa javnim sektorom u svim oblastima. Ovde govorimo o oblasti zaštite životne sredine. Kada pogledate fotografije sa pojedinih skupova ili spisak učesnika, videćete da se uglavnom radi o licima iz dvadesetak uglavnom beogradskih NVO. Postepeno i sigurno se stvara simbioza tih NVO i predstavnika javne vlasti i ta „saradnja“ se odvija na obostrano zadovoljstvo. Javnom sektoru to služi da EU može da pokaže da saraduje sa nevladinim sektorom, da nevladin sektor učestvuje u kreiranju javnih politika, da se uvažava mišljenje civilnog sektora. Sa druge strane, „NVO preduzeća“ svojim prisustvom na raznim sastancima stižu „reference“ za učestvovanje na ostalim skupovima i konkursima - što rezultira sve većim ekonomskim jačanjem tih organizacija i još većim zapošljavanjem. Konačan rezultat te „saradnje“ je stvaranje privida idealne saradnje civilnog i javnog sektora.

Pitanje je da li u realnosti ta „saradnja“ daje rezultate?

Dovoljno je pogledati spisak pojedinih grupacija NVO i videti da su u većini tih grupacija „glavni igrači“ jedne te iste NVO, odnosno „NVO preduzeća“. Ostali , tj. „sitni igrači“, uglavnom služe za davanje legitimiteta tim grupacijama. Za ilustraciju ćemo dati primer mehanizma Zelene stolice. Sednicama Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije kao po pravilu prisustvuju predstavnici beogradskih NVO, odnosno „NVO preduzeća“.

Zelena stolica broji oko pedeset članova, a jedan od njih je i Ekološki pokret Odžaka. Kao ravnopravni član Zelene stolice, nikada nismo pozvani da prisustvujemo sednici Odbora za zaštitu životne sredine, niti smo dobijali obaveštenja da se sednice održavaju, niti smo dobijali izveštaje o održanim sednicama , niti smo dobijali zapisnike sa tih sednica, niti smo dobijali obaveštenja da su sastanku prisustvovali predstavnici NVO sa sedištem van Beograda.

Ako neko sebi dodeli ulogu koordinatora Zelene stolice, onda je za sve napred navedeno odgovoran. Nama je jasno da je broj predstavnika organizacija koje mogu da prisustvuju sednici ograničen, ali ne moraju to da budu isključivo predstavnici „NVO preduzeća“. Pre neki dan smo prvi put dobili materijal od koordinatora Zelene stolice, a koji je ministar Trivan uputio Odboru za zaštitu životne sredine. Radi se o Informaciji o radu Ministarstva zaštite životne sredine za period avgust-oktobar 2017. godine. To bi trebalo da bude stalna praksa. Koordinatori Zelene stolice imaju praktično sve imejl adrese članova Zelene stolice, imaju verovatno napravljenu mailing listu i pitanje je samo volje da li će se ova praksa nastaviti.

Nedavno je izabrana je nova predsednica Odbora za zaštitu životne sredine i ovaj komentar upućujemo pre svega njoj. Mislimo da lično treba da se obrati svim članovima Zelene stolice, da ih pozove na saradnju i dostavljanje ideja, predloga, sugestija, zamerki i svega što može da doprinese boljem radu, a naročito rezultatima rada Odbora za zaštitu životne sredine - što bi se u krajnjoj liniji odrazilo na bolje vođenje javnih politika u oblasti zaštite i unapređenja životne sredine. Jedan od važnih gestova uvažavanja članova Zelene stolice treba da bude organizovanje sastanka svih članova Zelene stolice.

Na sajtu <http://www.zelenidijalog.rs> treba da postoji spisak članova Zelene stolice sa svim kontakt podacima. Takođe, predsednica treba da pozove ostale ekološke NVO da se učlane u Zelenu stolicu. Imejl adrese može da pronade u „Bazi podataka“ na sajtu Ekološkog pokreta Odžaka. Izbor je veliki.

U mehanizam Zelene stolice treba uključiti što veći broj NVO i time ograničiti monopolski položaj „NVO preduzeća“ - da se ne bi desilo da se „NVO preduzeća“ jednostavno „srode“ sa vladinim sektorom. To onda već nije saradnja civilnog i javnog sektora.

Takođe Vam ukazujemo, koliko nam je poznato, na činjenicu da, u prethodnom periodu, na dnevnom redu ni jedne od sednica skupštinskog Odbora za zaštitu životne sredine nije bilo pitanje neispunjavanja obaveza ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine u vršenju nadzora nad poslovima poverenim jedinicama lokalne samouprave iako je dr Branislav Blažić, kao predsednik resornog odbora, u više navrata, od strane „amaterskih NVO“ obaveštavan o posledicama nečinjenja republičke inspekcije za zaštitu životne sredine.

Kontrolna uloga NS RS je dovedena u pitanje zbog toga što predsednik skupštinskog odbora - iz njemu znanih razloga - od predstavnika ministarstva ne traži objašnjenja za kršenje čl. 47. Zakona o državnoj upravi, a što predstavlja veliki problem na koji ćemo ukazivati sve dok se dosadašnja praksa ne promeni. Jedini način da se to promeni je da se male, amaterske, volonterske ekološke NVO ujedine i izvrše pritisak da se dosadašnja praksa promeni. „NVO

preduzeća“ to sigurno neće učiniti. Ne žele da seku granu na kojoj sede.
Predlažemo da novoizabrana predsednica ozbiljno shvati ove primedbe.
Dostavljeno: Ivani Stojiljković, predsednici Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije, ekološkim NVO i sredstvima informisanja.
Izvor: jutarnjiglasnik